

LA LECTORA DESACOMPLEXADA

NY-Londres

EVA PIQUER

evapiquer@periodistes.org

Anthony Hopkins era Frank Doel en la versió cinematogràfica de '84, Charing Cross Road'

La lectora desacomplexada va anar acumulant llibres fins que un dia va haver de triar: o s'hipotecava fins a l'eternitat per comprar un pis amb més metres quadrats, o es desfeia dels volums que no pensava llegir ni rellegir mai. Va guanyar la segona opció, per raons de pressupost. Ara, després de llegir un llibre, l'ordena a la prestatgeria (si li ha fet el pes) o el guarda a la pila de llibres per regalar (si no té cap intenció de tornar-lo a llegir ni fullejar en els pròxims cinquanta anys).

L'escriptora Helene Hanff (1918-1997) no comprava mai un llibre que no hagués llegit. "És com comprar-se un vestit que no t'has emprovat", deia. Primer agafava prestat un llibre de la biblioteca i, si li agradava prou per tenir-ne un exemplar propi, l'encarregava a un llibreter de vell. Tot i aquest filtre inicial, cada primavera feia neteja de llibres i llençava els que no tornaria a llegir, de la mateixa manera que llençava la roba que no es tornaria a posar. "Tothom se'n fa creus. Tinc amics peculiars, pel que fa als llibres. Llegeixen tots els *best sellers*, se'ls empassen tan de pressa com poden -em sembla que se'n salten molts trossos-. I mai no llegeixen res una segona ve-

gada, amb la qual cosa al cap d'un any no recorden ni una sola paraula del que han llegit. Però se'n fan moltes creus quan veuen que tiro un llibre a la paperera o que el dono. [...] Jo, personalment, no puc pensar en res menys sacrosant que un mal llibre o fins i tot un llibre mediocre".

UNA LLARCA RELACIÓ EPISTOLAR

El text entre cometes correspon a una de les cartes que componen el deliciós llibre *84, Charing Cross Road*, editat per Anagrama-Empúries (se'n va fer una versió cinematogràfica protagonitzada per Anne Bancroft i Anthony Hopkins). Recull la relació epistolar que van mantenir Helene Hanff, una escriptora desconeguda que vivia a Nova York i feia guions televisius, i Frank Doel, empleat d'una llibreria de vell de Londres, situada a l'adreça que dona títol al volum. Aquesta relació transatlàntica (que no és exclusivament a dues veus: també hi intervenen els companys i parents de Doel) es va encetar l'octubre del 1949 i es va perllongar durant vint anys. Helene Hanff preferia comprar els llibres per carta a Londres en lloc de remenar les llibreries nord-americanes. "¿Per què hauria de baixar corrents fins al carrer

17 per comprar llibres bruts i mal fets si us en puc comprar de nets i preciosos a vosaltres sense moure'm de davant de la màquina d'escriure? Londres és molt més a prop d'on estic asseguda que el carrer 17", diu en una de les cartes. Hanff va ser una precursora de l'actual comerç electrònic. Qui sap si avui seria tan addicta a les llibreries virtuals com la lectora desacomplexada, que si no fa més comandes a amazon.com és perquè també té l'hàbit de menjar cada dia.

84, Charing Cross Road és sobretot una història d'amor als llibres. L'espontània Helene Hanff i el discret Frank Doel tenien ben poc a veure, però compartien la pas-

sió per la lletra impresa. En concret, ella s'estimava més la no-ficció: "Mai no m'acabo d'interessar per coses que no han passat a gent que no ha existit", va escriure, just abans de descobrir Jane Austen. "Quedaràs parat de saber (de mi, que odio les novel·les) que al final m'he decidit a llegir Jane Austen i que he perdut el cap per *Orgull i prejudici*, que ara sóc incapaç de tornar a la biblioteca fins que no me'n trobis un exemplar per a mi", explica Helene al seu llibreter de capçalera.

A vegades, Hanff es veia obligada a refer la biblioteca particular amb llibres que ja havia tingut. "¿Tens el *Viatge a Amèrica*, de De Tocqueville? Vaig deixar el meu a no sé qui i mai més no me l'ha tornat. ¿Com és que hi ha gent a qui no passaria mai pel cap robar res i que en canvi pensa que robar llibres és del tot admissible?", es pregunta.

Anys després de la mort de Frank Doel, Helen Hanff va viatjar finalment a Londres i va escriure un diari de la seva estada a Anglaterra. Alguna edició en anglès inclou aquest diari a continuació de les cartes entre Hanff i Doel. La lectora desacomplexada s'ha abocat a amazon.com amb l'esperança de trobar-la.

AMB COMPTE

El sant número 468

ALBERT COMPTE

El papa Clemente del Palmar de Troya (Sevilla), esdevingut cismàtic per la gràcia de Déu, fa algunes dècades va canonitzar tres figures històriques d'un catolicisme irreprotxable com són Francisco Franco, José Antonio Primo de Ribera i Benito Mussolini. Avui, diumenge 6 d'octubre, el papa Joan Pau II, esdevingut canònic per la gràcia de Déu, ha santificat el beat Josemaría Escrivá de Balaguer, fundador de l'Opus Dei i autor del *best seller Camino*. L'extrema dreta de Déu està avui, per tant, d'enhorabona. El *padre* ja es podrà tutejar amb sant Ignaci de Loyola i sant Francesc d'Assís com si mengessin sopes en el mateix plat. El Vaticà acaba d'incloure a la llista de sants oficials un sacerdot aragonès teòric del materialisme cristià que santificava les coses més quotidianes, que buscava i trobava Déu entre els extractes bancaris i les escriptures dels senyors notaris; i també entre els salons dels passos perduts de les velles marqueses carpetovetòniques i furibundes beates reaccionàries del nacionalcatolicisme. De trobar Déu, en definitiva, només entre els més rics i els poderosos de la terra.

Avui, diumenge 6 d'octubre del 2002, el papa Joan Pau II ha pujat als altars el sant que fa el número 468 del santoral catòlic, però com que els últims seran els primers, podem deduir que el català Navarro Valls tindria moltes possibilitats de ser el pròxim papa de Roma. Josemaría Escrivá de Balaguer va ser un partidari acèrrim de la santa intransigència i de la santa coacció, un personatge del Concili de Trento que l'any 1947 va dirigir personalment uns exercicis espirituals a un altre missaire de tota la vida anomenat Francisco Franco. Això va significar l'inici d'una formosa i fructífera amistat personal que va concloure de sobte, tràgicament, es comenta, quan l'aragonès va enxampar *in fraganti* al del Ferrol *de sí mismo* dormint amb el braç incorrupte de santa Teresa.

Permeteu-me que acabi l'article d'avui amb un fragment del profètic poema escrit l'any 1987 pel lloro eclèctic Gerard Startus que es titula *Octopus Dei*, i que acaba dient així: "Desde luego no comprendo / como aún queda gente sin fe. / Ciertamente, que siga habiendo ateos nadie se explica el por qué, / teniendo como yo tengo / de mayordomo a Yavé / y de chico los recados / a Jesús de Nazaret. / ¡Si hasta la Virgen María / ahora me trata de usted! / Desde luego los hay de incrédulos".

ELS LLIBRES MÉS VENUTS

Del 9 al 15 de gener Amb la col·laboració de les llibreries FNAC, Documenta, Proa-Espais, Ona, Laie, Llibreria 22, Catalonia, Casa del Llibre, Robafaves, Tres i Quatre, La Central i Alexandria Llibres.

FICCIÓ

L'ombra del vent
Carlos Ruiz Zafón. Planeta

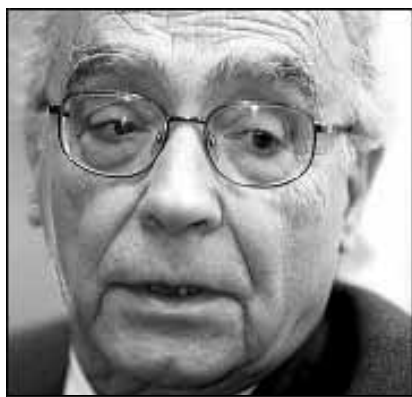
L'home duplicat
José Saramago. Edicions 62

La pell freda
Albert Sánchez Piñol. La Campana

Llibre del desassossec
Fernando Pessoa. Quaderns Crema

Animals tristos
Jordi Puntí. Empúries

Agonia de llum
Mercè Rodoreda. Angle Editorial

José Saramago

NO FICCIÓ

Planeta ESO
E. Fernández i J.Pujadó. La Campana

Les cuineres de Sils
Diversos autors. La Magrana

Per un món millor
Rosa Regàs. Ara Llibres

L'ànima dels poetes
Narcís Comadira. Ara Llibres

Ara que tinc quaranta anys
Rafael Vallbona. Edicions 62

Cuinar per als amics
M. Sen i J. Vinyoli. Planeta

Rosa Regàs